

התנועה הרפורמית
יהדות מתקדמת בישראל

אחת לשבע שנים, שומרים את הקרקע,
שומרים חובות, נכנסים לזמן שבת,
שבת לארץ, שבת לה' שבת לעצמך...

זבל אשפה ופסולת

למרות שאנו משתמשים במילים זבל, אשפה ופסולת כמילים נפרדות למעשה אין כך הדבר. זבל הנו חומר אורגני שניתן לדשן עמו את האדמה ומשמעותו גם לרומם, לדגמא אחיזבל המלכה נושאת את השם זבל בשמה בגאווה כי הוא שיקף את מעמדה הרם.

גם המילים פסולת ואשפה מופיעות במקרא. המילה אשפה היא מקום הקיבול של הזבל אולם היא גם מתארת מקום נמוך ושפל "מאשפות ירים אביון", המילה פסולת באה מהמילה פסול או נפסל, אולם גם בפסולת היה ניתן לעשות שימוש אחר לדוגמא הפסולת של הגפן שימשה לסכך את הסוכה: באספך - בזמן האסיף שאתה מכניס לבית פירות הקיץ. דבר אחר באספך מגרנך ומיקבך, למד שמסככין את הסוכה בפסולת גורן ויקב: (רש"י על דברים טז, יג)

בעולם המקראי כמעט לכל דבר היה ערך ונעשה בו שימוש מועיל לאדם ולסביבה, אולם בעולם המודרני כמויות הפסולת שאנו מייצרים הן אדירות: ישראל ממוצע מייצר ביום שיגרת כ-4.5 ליטר פסולת, שמסקלה 1.5 ק"ג. בכל יום נוצרים בישראל 12,000 טון פסולת!!! אתרי ההטמנה הנוכחיים יאזלו בתוך 5 שנים, ומקומות חדשים קשה ביותר לאתר: אתר כזה אסור שיסכן מאגר-מי-תהום, הוא אינו יכול להיות סמוך למקום יישוב, ובזמן אסור שיהיה בלתי-נגיש למרכז ההתיישבות אותו נועד לשרת. אנו רוצים להחזיר לזבל את מקומו הראוי: זבל = זה ברכה לעולם.

לומדים שמיטה

"מלמדין את האדם שלא יהא חבלן ולא יפסיד את הכלים וישליכם לחבלה, מוטב לתתם לעניים ואל ישליכם לרמה ותולעה" (הרמב"ם הלכות אבלות, יד, כד)

לפעמים נדמה שצמצום ייצור הפסולת באמצעות הפחתת השימוש באריזות, בכלים חד-פעמיים וכדומה (במיוחד מחומרים שאינם מתכלים במהירות) אינו מן עניינה של היהדות. והנה אנו מוצאים את ההלכה של הרמב"ם שאינה מרשה לזרוק כלים ישנים, אלא למצוא להם שימוש אחר כמו לתת אותם לעניים.

ספרות ההלכה מעניקה לנו מבט של רב פעמיות על חפצים. אצל חז"ל שברי עריבה ושברי זכוכית ראויים עדין לשימוש (משנה שבת, יז, ה), וחתיכות בד קטנות עדיין נחשבות לכלי (שבת קקה, א). לעומתם, כלים חד-פעמיים אינם נחשבים כלים ראויים לדעת כמה פוסקים חשובים שדנו בנושא לעניין קידוש (שו"ת אגרות משה או"ח ג, לט, מנחת יצחק, כג). השמדת חפצים בחיפזון מנוגדת לרעיון שעומד מאחורי מצוות "בל תשחית", ועומדת בסתירה לאתוס היהודי של החסיד, שכן "דרך החסידים ואנשי מעשה... לא יאבדו אפילו גרגר של חרדל בעולם, ויצר עליהם בכל אבדון והשחתה שיראו, ואם יוכלו להציל יצילו כל דבר מהשחית בכל כוחם" (ספר החינוך תקמט). ידוע בהקשר זה סיפורו של רבי אריה לוי על הראי"ה קוק, "שנזהר מאד לבלתי קטוף בלי תועלת עשב או פרח שיכול לגדול או לצמוח, כי אין עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שאומר לו גדל".

נקודות למחשבה • מה נכלל לדעתכם תחת

המצווה הזאת של "בל תשחית" בהקשר של כלים חד פעמיים? האם יש להימנע משימוש בכלים חד פעמיים באופן מלא בגלל איסור "בל תשחית".

• בחלק מהמקומות בעולם מתחילים להוציא שימוש של חלק מהכלים החד פעמיים לדוגמא כלי קלקר מן החוק, האם לדעתכם צריך לחוקק חוק כזה בארץ?

ושבתה הארץ

אוסף דפי לימוד
העוסקים בשנת
השמיטה בהיבטים
שונים המסודרים לפי
אותיות הא'-ב'.

א אוצר בית הדין

ב בעלות

ג גינה קהילתית

ד דרור בארץ

ה הפקר

ו ושבתה הארץ (הקשר בין שמיטה לשבת)

ז זבל

ח חובות ושמיטתן

ט טיפוח עולם הרוח

י יובל

כ כומפוסט

ל ללא חשש שביעית?

מ מקומיות

נ נתינה

ס סוחר שביעית

ע עבדות מודרנית

פ פרוזבול

צ צרכנות נכונה

ק קיימות

ר רשות הרבים

ש שנת שבתון

ת תזונה לשנת שמיטה

עושים שמיטה: רעיונות ליישם את השמיטה בחיי כל ישראלי

איך נהיה אקולוגיים יותר?

- הפרדת פסולת: הכינו לכם בבית 4 פחים בצבעים שונים: פח כחול- פח לניירות, פח כתום - לארזיות ובקבוקי פלסטיק, פח צהוב לשאריות מזון ופח רגיל לכל השאר. קבעו יום בשבוע בו אתם מקדישים 10 דקות להגיע לפחי המיחזור השכונתיים ובררו איפה אפשר ניתן למסור קומפוסט באזורכם.
- הפחיתו צריכה והשתמשו בדברים רב פעמיים כגון שקיות סופרמרקט מבוד, בקבוקים רב פעמיים למילוי מים, שמן וכדומה.
- המנעו כמה שיותר מקניה של דברים בארזיות, ניתן ועדיף לקנות ירקות ופירות במשקל.
- הפחיתו צריכה של שימוש בכלים חד פעמיים, תבניות אפיה חד פעמיות וכדומה.

יוצרים שמיטה: מתחברים אל הטבע

יוצרים אומנות מזבל - הופך את זבלו אוצר:

מאשפתות ירים אביון... בואו נרים את האשפה שלנו ונהפוך אותה למעשה אומנות צבעוני ויפה ולעיתים קרובות גם שימושי. באמצעים פשוטים אפשר להפוך את הקהילה שלנו לקהילה צבעונית וידידותית לסביבה

מה אפשר לעשות מקנקלים:

- קנקל גיטרה
לוקחים קנקל (בקבוק פלסטיק של ליטר וחצי) עם פקק. במרכז גוזרים חור עגול. מעל החור מלבישים כמה גומיות כמיתרים. מתחת לגומיות ומעל החור מכניסים כמה שיפודי עץ, או ענפים ישרים או חוט מתכת. ומנגנים

- שעון חול
ממלאים קצת חול נקי ומסונן בקנקל אחד וסוגרים בפקק. מחוררים חור קטן בפקק. לוקחים קנקל נוסף, ללא פקק ומדביקים אותו כך שהפקק של הקנקל הראשון מחובר גם לצואר הקנקל השני ומדביקים עם סלוטייפ רחב.

- באולינג
החומרים הנדרשים: צבעי גואש, מים, 10 בקבוקים ליטר וחצי עם פקקים, דבקיות עגולות לקישוט (לא חובה). יש לאתגר את הילד ולעודד את רצונו ליצור את היצירה בשם "חיילי באולינג", התמריץ הוא שבסיום הפעילות יהיה לא משחק בו תוכלו לשחק יחדיו. אם הילד מאוד אוהב משחקי כדור בתוך הבית, ניתן למקדו לשחק באולינג עם הכדור בכדי למנוע שבירת רהיטים ע"י משחק צמוד לרצפה.

- וילון חרוזים.
ניתן להכין פרחים מקנקלים גם מהחלק התחתון של הבקבוק וגם מהחלק העליון. מהחלק התחתון: חותכים את החלק התחתון של הבקבוק בעובי של כ 5 ס"מ, צובעים בצבעי גואש או צבעי שמן את התחתית ומחוררים את האמצע. מהחלק העליון: גוזרים את הבקבוק כ 10 סמק מעל צואר הבקבוק, חותכים את הבקבוק ל 5-6 רצועות, צובעים כל רצועה בצבע אחר וניתן גם לקשט במדבקות ולסיים מקפלים או מגלגלים את הרצועות כלפי מטה. ניתן להכין מהפרחים וילון בשילוב עם חרוזים ופעמונים.

רעיונות נוספים:
מה אפשר לעשות מפחיות: קביים מפחיות, מקל לקטיף סבס, רעשני ריקוד לרגליים
מה אפשר לעשות מזכוכיות: בקבוקופון לנגינה, ערוגת גינה

שרים שמיטה הר של זבל - פסולת

\\ מילים ולהן: יעל אילת

בצד הדרך הר עומד
הר של זבל, הר בודד
ואם בא אליו אורח
הוא בורח מהריח!

פזמון: אוי! אוי! הריח רע!
זה איום! זה נורא!
אוי! אוי! לא יכול!
את הריח עוד לסבול!

עליו רק זבל משליכים
הוא מושך גם יתושים
פח-פח נאנק:
"די לזבל - אני נחנק!"

פזמון: אוי! אוי! הריח רע!
זה איום! זה נורא!
אוי! אוי! לא יכול!
את הריח עוד לסבול!

הצילו-צילו! זועק ההר
האוויר שלי נגמר...
לא צריך הכל לזרוק!
זאת יודע כל תינוק!!!

פזמון: אוי! אוי! הריח רע!
זה איום! זה נורא!
אוי! אוי! לא יכול!
את הריח עוד לסבול!
אוי(3)!!!

